

16.8.2018

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30

00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle elintarvikelaiksi sekä eräiden lakien muuttamiseksi

Esitys elintarvikelaiksi vaikuttaa olevan asiallinen ja riittävän kattava.

Tarkastuseläinlääkäriyhdistys haluaa kuitenkin kiinnittää huomioita seuraaviin seikkoihin:

- pykälien 23 ja 24 perusteella Ruokavirasto ei enää huolehtisi elintarvikevalvonnasta teurastamojen yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa. Ainoastaan teurastamoiden ja niiden yhteydessä olevien leikkaamojen elintarvikevalvonta kuuluisi Ruokavirastolle. Tämä muuttaa valvontakuviota nykyisestä järjestelmästä, jossa teurastamoiden tarkastuseläinlääkärit ovat tehneet elintarvikevalvontaa teurastamoiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa kuten raakaliha- ja lihavalmistelaitoksissa. Ehdotettava muutos aiheuttaisi väistämättä päällekkäistä valvontaa eikä olisi kustannustehokasta etenkin sellaisissa laitoksissa, joissa on teurastamo, leikkaamo ja raakalihavalmistelaitos samassa rakennuksessa. Tämä johtuu siitä, että mm. leikkaamo ja raakalihavalmistelaitos voivat olla samassa huonetilassa (tämä ei koske pelkästään pieniä laitoksia vaan niin voi olla myös isommissa); lisäksi kylmävarastoissa voidaan säilyttää sekä leikattua lihaa että raakalihavalmisteita; samoin lähettämöstä lähtee sekä leikattua lihaa että raakalihavalmisteita. Rajapinnan asettaminen valvonnalle olisi todella vaikeaa. Myös omavalvonta tulisi tarkastettua kahden valvojan toimesta mm. kylmätilojen, haittaeläintorjunnan, puhdistusohjelmien, kontaktimateriaalien, henkilökunnan työskentelyhygienian, talousveden, raaka-aineiden vastaanoton ym. omavalvonnan osalta. Myös sen määrittäminen, minkä osan valvonta kuuluisi Ruokaviraston ja toisaalta maakunnan valvojalle olisi haasteellista, jos teurastamon ja leikkaamon valvonta kuuluisi tarkastuseläinlääkärille ja raakalihavalmistelaitoksen valvonta maakunnan virkaeläinlääkärille. Tarkastuseläinlääkäri lihantarkastuksesta ja leikkaamon viranomaisvalvonnasta vastaavana olisi myös paremmin perillä liharaaka-aineeseen liittyvistä riskeistä. Samoin tarkastuseläinlääkäri on paremmin perillä laitosten toimintakulttuurista ja laitoksen henkilöiden työnjaosta, joten valvonta on kustannuksiltaan ja vaikuttavuudeltaan tehokkaampaa, kun valvonta-aikaa ei kulu laitoksen omavalvonnan perusteisiin tai prosessiin tutustumisessa.
- lihantarkastuspäätöksestä ei esityksessä uudeksi elintarvikelaiksi ole mainittu muuta kuin 77§:n 3 momentissa "Lihantarkastuspäätöstä on oikaisuvaatimuksesta ja valituksesta huolimatta noudatettava, jollei Ruokavirasto tai valitusviranomainen toisin määrää". Nykyiseen elintarvikelakiin lisättiin 30.12.2008 (/1137) pykälä 43a, jossa helpotettiin lihantarkastuspäätöksen muotoseikkoja. Aiemminhan helpotuksia ei nykyisessä elintarvikelaissa ollut vaan lihantarkastuspäätökseen olisi pitänyt soveltaa hallintolaisissa säädetyt päätöksen muotovaatimuksia ja se olisi pitänyt antaa kirjallisena aina, ei vain pyydettyäessä. Kun otetaan huomioon teurastamoissa teurastettavat valtavat eläinmäärät, on ymmärrettävää, että nykyisessä

16.8.2018

elintarvikelaissa olevat helpotukset tulisi ottaa huomioon myös tulevassa elintarvikelaissa. Toinen mahdollisuus on, että siinä säädettäisiin, että lihantarkastuspäätös annetaan kirjallisena vain pyynnöstä.

- pykälässä 49 1 momentissa viitataan 4§:n 7 kohdassa tarkoitettuun kansalliseen elintarvikkeiden laatujärjestelmään. Kyseisestä kohtaa ei kuitenkaan löydy mitään laatujärjestelmää koskevaa tietoa. Perusteluissa viitataan 4§:n 1 momentin kohtaan 8, mikä vaikuttaa oikealta. Kansallisten laatujärjestelmien merkityksestä tai niiden vaikutuksesta viralliseen valvontaan ei ole kerrottu.
- Yhtenä hyvänä lisänä esityksessä uudeksi elintarvikelaiksi on 16§:n 4 momentissa oleva lause, jolla annetaan elintarvikealan toimijalle mahdollisuus pyytää uusintatarkastus. Monille toimijoille on tärkeää saada kokonaisarvosanaksi oivallinen hyvän sijasta.

Tarkastuseläinlääkäriyhdistys toivoo, että etenkin läheisesti tarkastuseläinlääkäreiden työhön liittyvät huomiot otetaan huomioon uutta elintarvikelakia säädettäessä.

Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys ry:n puolesta

Kristiina Törmä

Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys ry:n puheenjohtaja